

Brdy

Svatohorská Panna Maria zachraňuje uhlíře, který se propadl do žhavého mlíře

Vysoká pec Barbora v Jincích

Brdy – hory uprostřed Čech

Vkročíte do Brd a jste v jiném světě

Brdy se dělí do tří částí. Ta první se nazývá Hřebeny, začíná hned za Prahou a táhne se od Zbraslavi až do údolí Litavky u Příbrami. Té druhé, nejvyšší a nejrozsáhlejší, se říká Střední Brdy a přibližně zaujímá původní oblast vojenského prostoru. Třetí částí se říká Jihozápadní nebo též Třemšínské Brdy a její střed se rozkládá kolem mohutného Třemšína nad Rožmitálem.

Tím, že Brdy leží nejenom v okolí Prahy, ale hned několika dalších větších měst, jako je Příbram či Rokycany, se jedná o pohoří dobře známé a mnohokrát prochozené, s výjimkou vojenského prostoru. Toto pohoří je už přes sto let oceňované turisty, trempy i houbaři. Brdy vytváří předěl mezi teplejší severněji ležící polovinou Čech, která byla osídlena od pradávna, a chladnější jižní polovinou země, jejíž velké části byly kolonizovány už ve středověku. Až do 19. století měly bukový ráz, ale pak byly vykáceny a z ekonomických důvodů proměněny na smrkové pohoří, protože smrk roste rychleji a jeho rovný, měkký kmen se dá lépe využít na prkna a stavební dřevo. Tu původnější tvář Brd můžeme spatřit třeba pod Koníčkem nedaleko Jinců.

Jako člověk, který do Brd jezdil celý život, mám problém říct, co je jejich kouzlem a podstatou. Myslím, že to je kombinace chladného a čistého vzduchu, jasné odloučení od ruchu dole v hustě osídleném předhůří, nekončící lesy s křemencovými a slepencovými skalkami na dlouhých hřebenech a výhledy do krajiny, která je nejkrásnější, když se páří z lesů. V každém případě člověk vkročí do Brd a hned ví, že je „někde jinde“. Myslím, že Brdy v sobě mají něco z původní divokosti kraje, a tím se podobají Šumavě. Když pozorujete šedavý hřbítek Brd ze šumavského Libína a pak z druhé brdské strany vyhledáváte zalomenou linii Boubína, jasně vidíte, že obě pohoří lemují jednu zemi, která nemá nic společného ani s pískovci, ani se sopečnými horninami severněji ležících krajin. Brdy bývaly plné příběhů o pytlácích, kteří se nebáli přestřelek s hajnými a ctili krevní mstu.

Figurka brdského ducha Fabiana

Svatá Hora nad Příbramí

Prvním krásným brdským kopcem je Hvízdinec a druhým Babka nad Řevnicemi, odkud není daleko k obnovené svatyni na Skalce. Za Babkou se brdské hřebeny vzdalují vesnicím a chatovým osadám a pohoří nabývá na příjemné opuštěnosti. Olympem kraje, tedy místem, kde snad sídlili dávní bohové, bývá nazýván Plešivec nad Rejkovicemi. Jedná se o obrovské hradiště ze starší doby železné. Skoro každý rok si obejdu jeho pravěké valy a postojím na skále, ve které žije Hadí královna. Je zde cítit nějaká syrová a neochočená síla země.

Vojenský prostor se asi stane chráněnou krajinnou oblastí. Již teď se vesnice a kraje těší, jak si ukousnou kus pozemků a budou z nich mít zisk. Za nejdůležitější místa Středních Brd považují zříceninu hradu Valdek a nedalekou Jindřichovu skálu. Obnovuje se však i podhorský klášter ve Svaté Dobrotivé a kolem hornického kostela v Mrtníku můžete obdivovat sochy z místní, komárovské litiny, která svého času sbírala mezinárodní ceny v Paříži. Jedním z posledních, dosud živých železářských památek je hamr v Dobříví, kde se občas dodnes ková na původních, vodní energií poháněných strojích železo. Hamr sice u nás zná málokdo, ale jezdí sem specialisté z Německa i Francie, protože podobných provozů se v rámci celé Evropy zachovalo jen několik.

Je jedno klíčové místo, klenot Brd, které je zapotřebí uchovat neporušené – pánev Padrtských rybníků. Kdyby nebylo armády, dávno by už dopadlo jako Máchovo jezero. Bylo by obklopeno chatami, restauracemi a přístavištěm lodí. Dalším významným brdským vrcholem, který na sobě nese po Plešivci druhé nejvýznamnější brdské hradiště, je vrch Žďár nad městem Rokycany. Leží pod ním rozsáhlé balvanové pole a dvě skály podobné oltáři obrů. Brdskou cestu můžeme zakončit na Třemšíně, pod kterým se kraj nezadržitelně sklání do jižních Čech. Co k Brdům říct? Tři slova: lesy, skály a věčnost.

Poznámka: Viz též → Předmluva.

Trilobit z Jinců